

Első Kézből

6. évfolyam | 1. szám | 2022. január

Sikeresebb, rendezvényekben gazdagabb új évet kívánunk!

A Csemadok 2021 őszen tartotta meg tisztújítását, az elnökség 11 tagúra bővült. Az új elnökség több tagja elmondta, mit vár a 2022-es évtől. Olvassák szeretettel. (Folytatás a 4-5. oldalon.)

BÁRDOS GYULA,

a Csemadok országos elnöke:

Szeretnék mindenkinek köszönetet mondani, hogy csemadokosként helytálltak a tavalyi, nehézségekkel teli évben is. A helyi, járási és országos tisztújítás komoly feladat elé állította Szövetségünk tagjait, de minden szinten jól vettük az akadályokat. A kialakult helyzetben is működtek alapszervezeteink, választmányaink, amihez szívből gratulálók és további kitartást kívánok ehhez a nemes munkához.

2022-re mindenkinek erőt és egészséget kívánok. Magánemberként és csemadokosként is azt kívánom, hogy a járványhelyzet előtti életünk visszatérjen minél előbb, még ha sejtjük is, hogy ez még egy ideig eltart. Bízom benne, hogy a megtervezett rendezvényeket megtarthatjuk, hogy többek között a már meghirdetett Tompa Mihály Országos Versenyt meg tudjuk szervezni. A Csemadoknak 27 országos és több tucat olyan regionális rendezvénye van, amelyet akár nemzetközinek is nevezhetnénk, ezek nagy tömeget megmozgató rendezvények, bízunk abban, hogy mind megvalósulhatnak. A Csemadok alapszervezetek összességében évente több ezer rendezvényt tartanak. Ezek zöme kisebb találkozók, szakmai műhely, klubest, s ezeknek a kis közösségekben nagy jelentőségük van. Bízunk abban, hogy megvalósulhatnak majd a kisebb rendezvényeink is.

Azt is kívánom, hogy az őszi megyei és helyi önkormányzati választásokon közösségünk hiteles emberei is helytálljanak, fontos, hogy olyan önkormányzatok alakuljanak, amelyek segíteni tudják a felvidéki magyarságot és fennmaradásunkat.

TAKÁCS OTTÓ, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet igazgatója:

Egy évvel ezelőtt reményekkel telve vágtunk az új évnek, de fájó veszteségekkel, a járvány elhúzódásával hamar jött a kijózanodás. A második világháború óta először

él át az emberiség egy olyan globális krízist, ami így vagy úgy, de mindenkit érint. 2021-ben elszállt az az illúzió, hogy a nehézségeket gyorsan leküzdjük és visszatérhetünk a járvány előtti életünkhöz. Meg kellett tanulnunk a helyzethez alkalmazkodni, a járvány miatti szakaszos korlátozásokkal együtt élni.

2021 nem volt könnyű év, ugyanakkor úgy gondolom rengeteg mindenért hálásak is lehetünk. Az új kihívások új megoldásokat is szültek. Olyan megoldásokat, melyeket a későbbiekben is tudunk majd hasznosítani. A kreativitás, a gyors alkalmazkodási képesség, a problémamegoldó szemléletmód lett közösségünk mozgatórugója. Ereje pedig továbbra is a tenni akaró egyénekben rejlik. Azt, hogy 2022 elhozza-e a várt pozitív változást, majd csak az idő mutatja meg, de azt gondolom, hogy a munkánkra még inkább szükség lesz ahhoz, hogy a normalitás talaján tudjunk maradni. Meg kell találnunk minden lehetőséget, ami a járvány előtti életünkhöz visz közel, még akkor is, ha nem épp a megszokott formákban tesszük azt.

Fontos, hogy tervezzünk és bízunk abban, hogy egy könnyebb év előtt állunk. Jó lenne, ha a 46. Duna Menti Tavasz ismét gyerekszivajtól lenne hangos, ha a 12. Ipolyi Arnold Népmesemondó Verseny előadásai élőben szólnának, szintúgy a 23. Országos Citeratalálkozó is. A Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet 2022-ben is olyan erős szakmai háttér intézmény kíván lenni, amely megfelelő alapokat biztosít a csemadokos munkához. Ahhoz a csemadokos munkához, amire 2022-ben vélhetően még nagyobb szükség lesz, hogy a kultúra, az összetartozás erejével a szinte apátiás állapotból mielőbb kikerüljünk.

KISS BEÁTA,

a szórványért felelős elnökségi tag:

Az elmúlt esztendő egészen másképp alakult, mint ahogy azt többen elképzeltük. A 2020 tavaszán indult járvány hatására azt vártuk, 2021-ben majd minden megoldódik, visszatér életünk a megszokott kerékvágásba. Ehhez képest csalódnunk kellett. Bár volt néhány lazább hét, összességében nagy nyomás maradt rajtunk.

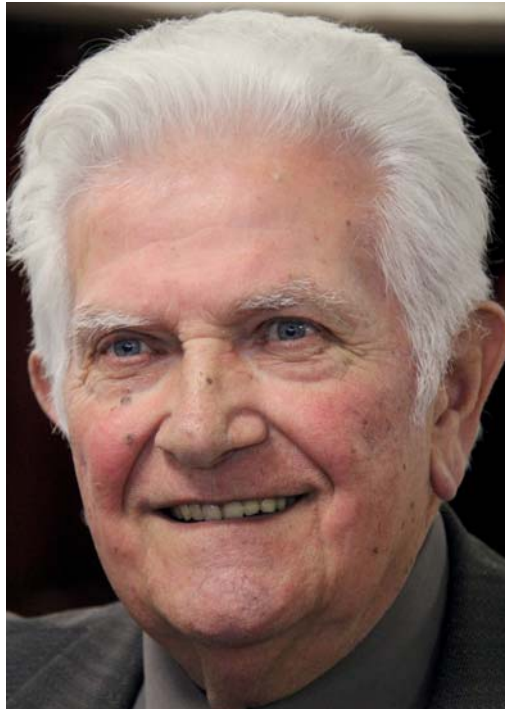
A Lévai járásból kerültem a Csemadok Országos Elnökségébe, noha a szórványért felelős személyként nem csak a régiómat képviselem. Most mégis a lévai régió nevében szólok. Az elmúlt esztendő gyászosra kerekedett számunkra. Több olyan jelentős közéleti személytől kellett végső búcsút vennünk, akik munkássága nemcsak a szűken vett Csemadok, hanem az egész felvidéki magyarság számára volt jelentős. A gyász személyesen engem is érint. Közösségünk fontos intézményt is veszített, a Czeglédi Péter Református Gimnáziumot, mely nemcsak oktatási intézmény, hanem közösségformáló erő és szórványközpont is volt egyben. Mindannyian azt tudatosítottuk, hogy fogyunk, vészesen... Ezért a 2022-es esztendőtől azt várom, hogy pozitív irányban lendüljenek az események. Noha az előrejelzések most sem szívderítőek, bízom benne, kevesebb szomorú eseménnyel kell majd jövő ilyenkor elszámolnunk. Új lendületet kell adnunk a kulturális munkának régióinkban, együttműködni egyéb civil kezdeményezésekkel. Vannak biztató jelek, vannak biztató események, és úgy gondolom, az élet arra kényszerít minket, hogy a megújulás minden formájába kapaszkodjunk bele. Országos rendezvények (Zselízi Fesztivál, Kadosa Zongoraverseny), regionális alkalmak és fejlesztések (Barsi Találkozó, Őszi Találkozó, Járási Seregszemle, Nyári és Őszi Forcitorák, épülő-szépülő Csemadok-ház Léván, megújuló Sacher-ház Zselízen, az ipolyisági Magyar Ház stb.) adnak bizakodásra okot. A legnagyobb feladat az itt élő közösség lelkében, szívében erősíteni a derülést, az élni akarást. Ez a kihívás 2022-re. Áldott, boldog új esztendőt kívánok!

Meghalt Turay László

Életének 82. évében 2021. december 13-án távozott az élők sorából Turay László.

1939. április 9-én született Nagykálnán. Mint a Csemadok aktív tagját 1963 őszén megválasztották a Csemadok helyi szervezete elnökének, majd 1964-ben a Csemadok járási konferenciáján a járási bizottság elnöksége tagjának. 1971. május 1-jével lett a Csemadok Lévai Járási Bizottságának dolgozója. Így kezdte el szervezni a Járási Dal- és Táncünnepélyt, és a Zselízi Országos Népművészeti Fesztivált. Majd Rozsnyón segített a gombaszögi ünnepség előkészítésében.

1971-től 1983-ig minden évben egyik szervezője volt a Zselízi Országos Népművészeti Fesztiválnak és a Gombaszögi Országos Kulturális Napoknak. Mindig lelkesítőleg hatottak rá Gyurcsó István szavai, aki csüggedéskor is tudott lelket önteni az emberekbe. Az ő szervezési tapasztalataiból tanulva szervezhette sikeresen az irodalmi vetélkedőket, majd a „Tavaszi szél vizet áraszt...” népdalversenyt is. Sokat tett azért, hogy a

járásban népszerűek lettek az író-olvasó találkozók, valamint az irodalmi színpadi munka.

Az 1968-as eseményeket követő normalizációs időszakban gyakran előhúzták ellene azt a vádat, hogy 1968-69-ben a magyarok túlzott követeléséért angazsálta magát. 1982-es év végével búcsút kellett vennie a Lévai járástól és 1983. január 1-jével a Csemadok Érsekújvári Járási Titkárságára került instruktornak. Az 1989-ben bekövetkezett rendszerváltás után rehabilitálták és 1990-ben ismét felkérték, hogy vegyen részt a Gombaszögi Kulturális Napok szervezésében. Továbbra is aktív tagja és elnöke maradt a garamkálnai alapszervezetnek és a lévai területi választmánynak. Megalakulásától kezdve aktív vezetőségi tagja volt a Pro Patria Honismereti Szövetségnek is. Munkája elismeréseként 2014-ben megkapta a Gyurcsó István-díjat.

Kedves László, nyugodj békében. Emlékedet megőrzi a Csemadok tagjai és barátai szerte az országban.

gj

Búcsú Újváry Lászlótól

Életének 92. évében elhunyt Újváry László, a Reviczky Társulás egyik alapító tagja s egyben tiszteletbeli elnöke – közölte közösségi oldalán a társulás.

Újváry László a beneši jogfosztás utáni enyhülés idején, 1949-ben kezdte meg a pedagógusi pályafutását. Előbb a garamszentgyörgyi, majd a csatai alapiskola igazgatója lett, a Csemadok elkötelezett vezetője, közösségszervező, színházi rendező, a hatvanas években a Csemadok Országos Elnökségének tagja. 1968-as magatartásáért a hetvenes évek tisztogatásai során leváltották minden funkciójából. 1973-tól a tanügyben sem tevékenykedhetett tovább. 1973 és 1989 között benzinkutasként dolgozott, belső száműzetésben.

A nyolcvanas években fokozatosan ismét bekapcsolódott a magyar kulturális életbe, emlékezetes színházi rendezései nem csak a lévai kulturális életet, de az egész szlovákiai magyar szellemi életet gazdagították. 1990-ben rehabilitálták, ugyanabban az évben megválasztották a Lévai Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola igazgatójának, ahol 1996-ig nyugdíjba vonulásáig tevékenykedett. A közéletben azt követően is

részt vett, több tucat előadás rendezője és dramaturgja. Számos irodalmi színpadi összeállítás szerzője. A Garam mente elismert közösségszervezője.

2008-ban az elsők között kapta meg a Csemadok Életmű Díjat.

Emlékét megőrizzük. Nyugodjon békében!

gj

Búcsú Ábel Gábortól

73 éves korában rövid betegség után elhunyt Ábel Gábor, zselízi kultúraszervező, fáradhatatlan közösségi ember.

Ábel Gábor 1948. május 15-én született Zselízen. Munkásságát élete során a Csemadokban fejtette ki. Hosszú éveken keresztül vezette a Csemadok Lévai Járási Titkárságát és a zselízi alapszervezetet, annak elnökségének mostanáig aktív tagja volt.

Szívén viselte a felvidéki magyarság sorsát, élete során egyfolytában ezért dolgozott. Az egyik legaktívabb tagja volt az MKP helyi szervezetének. Korábban önkormányzati képviselőként is tevékenykedett szülővárosában.

Távozásá elmondhatatlan veszteség a felvidéki és a zselízi magyar közösség számára.

Csonka Ákos így búcsúzott tőle: „Ábel Gábor barátunk egy rendkívüli személyiség volt, akivel legtöbbször szoros kapcsolatot ápolt. Mindenkihez mindig volt egy jó szava, és mi sem volt természetesebb annál, hogy amikor különböző eseményeken, vagy csak úgy az utcán összefutottunk és mosolyogva elbeszélgettünk mindennapjaink, vagy a világ ügyes-bajos dolgairól.

Gabi bácsi – ahogy én szólítottam – ugyanis nemcsak a családjával, legközelebbi hozzátartozóival, de az egész felvidéki magyar közösséggel is napi szintű kapcsolatot ápolt. Izzott benne a szülőföldje iránti szeretet és a határtalan tenniakarás magyar közösségéért. Egész életében a kultúráért, a közművelődésért, a felvidéki magyar közösségért

dolgozott, amivel igazi fáklyaként példát mutatott mindannyiunk számára. E küldetéstudat kísérte őt végig egész életében a Csemadok és az MKP berkeiben, de nincs olyan focista se közel-távol a környéken, aki ne ismerte volna, hiszen újságíróként és szenvedélyes futballszeretőként krónikása

volt a regionális futballnak, akár csak hódolója a DAC és a Ferencváros csapatainak. Bámulatos volt az a tudás, aminek birtokában volt. A fociról, a politikáról, a közéletéről nem volt olyan dolog, amit ne tudott volna. Bármiről is beszélgettünk, ő pontos adatokat mondott, és nem csak birtokában volt az információknak, de arról határozott véleménye is volt, amivel kapcsolatban élmény volt vele diskurálni. Mindez, és nagyon közvetlen, kedves személyisége tette őt igazán nagy emberré, akít mindenki tisztelt és elismert. Az a munkabírás pedig, amivel fel volt verte, az mindenkit ámulatba ejtett. Energikus lendületességével megszégyenített sok fiataalt is.“

Nyugodjon békében!

Felvidék.ma

Záhorszky Erzsébet emlékére

Gyászol a Csemadok Érsekújvári Alapszervezete. 2021. december 31-én Záhorszky Erzsébet, alapító tagunk 89 éves korában itt hagyott minket. Az alapítástól rendszeresen segítette a Csemadok munkáját. Rendszeresen szerepelt rendezvényeinken és hűséges tagja volt az éneklőcsoportnak. 2019-ben országos Csemadok-kitüntetését kapott a Szövetség megalakulásának 70. évfordulója alkalmából.

Erzsi néni a Csemadok megalakulásakor 17 éves volt. „A többi fiatal is eljárt a Csemadokba, hiszen együtt táncoltunk magyar táncokat. Volt egy tanítónőnk, Irénke, ő tanította be nekünk a koreográfiát. A megtanult műsort az első magyar bálon mutattuk be. A Csemadok nemcsak művelt, közösségi élményt is biztosított.” – nyilatkozta lapunknak Záhorszky Erzsébet a Csemadok Érsekújvári Alapszervezetének alakulásáról a Szövetség fennállásának hetvenedik évfordulóján. Erzsi néniel akkor egy hosszabb beszélgetés jelent meg, emlékezzünk rá ebből egy részlettel. A beszélgetésben elhangzott az is, hogy 1949-ben Érsekújváriban a Csemadok 120 taggal alakult meg, egy évvel később már 375 taggal működtek. Az 1960-as évek közepéig

Felvételünkön Záhorszky Erzsébet az első sorban jobbról a második.

400-500 tagot számlált az alapszervezet. Az 1968-as események után ugrott meg a tagság, a rendszerváltás előtt az érsekújvári alapszervezetnek 1993 tagja volt. Az 1989-es forradalom után a tagság létszáma sajnos megcsappant.

A Csemadoknak van jövője – állítja Erzsi néni. A lányai fiatal koruktól tagok voltak, de a vejei is beléptek. A beszélgetés végén Záhorszky Erzsébet elárulja még azt is, uno-

kája is szervez, két zenés darab köszönhető neki. Majd boldogsággal a szemébe hozzátette: hatéves dédunokája nagyon szépen énekel. Igaz, hogy még kicsi, de már most csodálatos a hangja. Benne van a vérben a magyar kultúra – mondja az alapító, bízva abban, hogy a Csemadok is a vérben van, hiszen ez adott nekik is erőt 70 évvel ezelőtt.

Nyugodjon békében!

dj - ek

Sikeres, boldog új évet!

A Csemadok elnökségének tagjai sikeres, rendezvényekben gazdag új évet kívánnak a Csemadok alapszervezeteknek, a felvidéki magyarságnak!

SZTRUHÁR IZRAEL DIÁNA,

a Csemadok országos elnökségének tagja:

Ha a Csemadok szemszögéből tekintek az előttünk álló évre, az kívánom, hogy minden tervezett rendezvényt meg tudjunk valósítani. Az elmúlt másfél évben alig volt lehetőségünk arra, hogy közösségekben ünnepeljünk vagy emlékezzünk. A korlátozások, lezárások közepette emberi kapcsolataink sérültek a leginkább. Elmaradt a közös készülődés, szervezkedés, a találkozások öröme, a közösségi élmények. Sokszor nem is tudatosítjuk, hogy mindezek erősítik hovatartozásunkat, felvérteznek a mindennapok kihívásai ellen. Talán az lesz a következő év legnagyobb próbatétele, hogy újra kell építenünk a szétzilált közösségeket. Most még nagyobb jelentősége lesz annak, hogy megszervezzük-e a korábban hagyományos rendezvényeket. Rajtunk áll vagy bukik, hogy tudjuk-e biztosítani a folytonosságot egy-két éves kihagyás után.

A Csemadok Érsekújvári Területi Választmányára alelnökeként évek óta segédkezem a Tompa Mihály Vers- és Prózamondó Verseny körzeti és járási fordulójának szervezésében. Az előkészületek most is megkezdődtek, s bízom benne, hogy a tél végi, tavaszi hónapokban újra találkozhatunk a szavalókkal. Májusban pedig nem kisebb esemény vár bennünket, mint a gyermek- és ifjúsági kórusok találkozója, a Csengő Énekszó, amelyet először 1971-ben rendeztek meg. Reméljük, hogy az 50. évfordulót méltó módon ünnepelhetjük majd! Van abban egy pici csoda, amikor a gyerekek előadásában felcsendülnek az egyes kórusművek. Szívet-lelket melengető. Ilyen csodákat kívánok mindenkinek a 2022-es esztendőre! Kívánom, hogy jó egészségben tudjuk végezni munkánkat, s legyen elég kitartásunk megtölteni közösségeinket újra élettel!

HRUBÍK BÉLA,

a Csemadok országos elnökségének tagja:

Ha valaki majd egykor megírja ennek a kornak a történetét a Csemadok szempontjából, bizonyosan nem lesz könnyű helyzetben, minden esetre a szövetség több mint 70 éves történetében nem ez az első eset, korszak, amikor is keményen helyt kellett állnunk.

A kultúra olyan közeg, mely az emberek közötti kapcsolatot, kommunikációt, értékek bemutatását, a hagyományok megélésének állapotát közvetíti, ami a lételeme. Erre az elmúlt két évben, csak nagyon szerény keretek között, szinte lopva volt csak lehetőségünk. A jövő évet sem látom ennél fogva rózsásnak, de bízom abban a kreativitásban, ami a kisebbségi létünkéből adódik, amit az ebben a létben edződött tagjaink, vezetőin, saját tapasztalásukból mindig a közösség javára tudtak fordítani. Meg kell találnunk azokat a szervezési, tevékenységi formákat, melyeket egyrészt az online térben le tudunk bonyolítani, valamint azokat az értéket teremteni tudó műhely-foglalkozásokat, egyéni tevékenységeket, amit ez a kor termel ki belőlünk. Gondolok itt elsősorban a szövetség tevékenységének írásos feldolgozására, hagyományőrző csoportjaink bemutató anyagainak feldolgozására, előkészítésére, fafaragók, hímzők, viseletkészítők, kézművesek tevékenységének erősítésére, régi színdarabok, folklórbemutatók, hagyományőrző csoportok előadásainak online térbe helyezésére, a helyi krónikák megírására, hogy a hosszú téli estéken mások is betekintést kapjanak szervezeteink, csoportjaink életébe. A tevékeny ember, és a csemadokos ilyen, megtalálja a módját annak, hogy hasznossá tegye magát a közösségéért. Most túlélni kell ahhoz, hogy megmaradjunk, hittel, ésszel, kreativitással, és korszerűséggel. De a jövőt mi fogjuk írni ezek után is, a felvidéki magyar kultúrában. Ehhez kívánok mindenkinek erőt, egészséget, áldott, békés ünnepeket, és sikerekben gazdag új esztendőt.

KOPASZ JÓZSEF,

a Csemadok keleti alelnöke:

Véget ért a 2021-es esztendő, amelyről sok mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy jó év volt, sikeres év volt.

A járványhelyzet alakulása napról napra változott. A 2021-es év legnagyobb vesztese a kultúra és a hitélet volt. A kulturális rendezvények nagy része elmaradt, vagy csak nagyon kevesen vettek részt. Voltak ugyan online rendezvények, de ezek nem helyettesítik a személyes kapcsolatokat a szereplők, rendezők közönség között. A népdalkörök, folklórcsoportok próbái elmaradtak, vagy nagyon keveset találkoztak. Sok csoport, főleg azok ahol az átlagéletkor

hetven év felett van egyáltalán nem jöttek össze a próbákra. Sajnos több csoportban voltak halálozások.

A másik nagy vesztese a 2021-es évnek a templomba járó emberek. A miséken, istentiszteleteken csak korlátozott számban vehettek részt a hívek. Ez nem csak az évközi vasárnapokon volt így, hanem ünnepnapokon is. Ha a járványhelyzet nem fog a jövőben javulni az emberek elszoknak a kulturális rendezvényektől, a templomba járástól.

Mit várok a 2022-es esztendőről?

Elsősorban a járványhelyzet javulását. Nagyon sokan eltávoztak sorainkból, a kulturális élet jeles képviselői. Minél kevesebben kerüljenek kórházi ápolásra. A megszorító intézkedések feloldása után a Csemadok szervezetek csoportjai képesek lesznek újrakezdeni, illetve folytatni a kulturális munkát. Ahhoz viszont nem csak akaratra van szükség, hanem anyagi támogatásra, valamint a szervezet státuszát törvényileg is meg kell erősíteni. Reméljük, hogy az úgynevezett Csemadok-törvény számunkra elfogadható és előnyös lesz.

Kívánok a Csemadok tagságnak és minden felvidéki magyar embernek jó egészséget és sikeres 2022-es évet.

SÁTOR ZOLTÁN,

a Csemadok országos elnökségének tagja:

A Csemadok Dunaszerdahelyi Területi Választmányában voltak már nehéz évek. Egy időben az alapszervezetek száma huszonnégyre csökkent. Ezt a számot az utóbbi években pontosan a duplájára sikerült növelnünk. Reméljük, hogy a nehézségek ellenére a szervezetek száma nem fog csökkenni, sőt további három-négy helyen újra indul a szervezeti élet.

A polgármesterekkel, önkormányzatokkal való jó össz munka a záloga annak, hogy a helyi, járási és az országos tanács megbízásából sorra kerülő kulturális rendezvényeket megfelelő szinten megrendezhessük. A jövőben, szeretnénk magasabb szintre emelni a pedagógusokkal, s rajtuk keresztül az iskolákkal való össz munkát, így minél több fiatal bevonni a szervezeti életbe. A járási elnökség mellett működő ifjúsági tanácsot tovább kívánjuk bővíteni, hiszen az elmúlt néhány év azt mutatja, hogy a tanács tagjai közül többen is vezetőségi tagok lettek a lakóhelyük szerinti Csemadok alapszervezetekben, illetve néhányan alapszervezeti elnökségi tisztségeket is betöltenek.

Jó példa erre Csilizpatason Darnai Bálint, vagy Csiliznyáradon Illés Attila. Ez is mutatja, hogy az ifjúság és a pedagógusok bevonása a szervezeti életbe, a megújuló jövő felé irányuló út első lépése.

NESZMÉRI TÜNDE, ifjúságért felelős elnökségi tag, az Első Kézből főszerkesztője:

2021-ben rengeteg veszteség érte a Csemadok nagy családját, ezért elsősorban azt kívánom a 2022-es évre, hogy mindenki egészséges maradjon, és ha lehet kevés veszteség érjen minket, hiszen e lapszámunkban is négy olyan csemadokostól búcsúzunk, akik évtizedek óta (kettejük több, mint 70 éve) szerves részei voltak a Csemadoknak, minden ilyen veszteség érzékenyen érinti Szövetségünket, hiszen példaadó tevékenységük hiányozni fog mindannyiunknak.

Szervező emberként azt kívánom, hogy a betervezett Csemadok-rendezvények megvalósulhassanak, hogy az álmainkért mindent meg tudjunk tenni. Hogy miért fontos, hogy az álmainkért, vágyainkért dolgozzunk? Azt gondolom, hogy amikor elképzeljük, hogy mit kellene tenni, kigondolunk egy rendezvényt, akkor az a vágyunk, hogy minden tökéletesre sikerüljön. Erre azonban csak akkor van mód, ha lehetőségünk lesz szervezni az eseményeket, ehhez hozzátartozik az is, hogy az általunk megszervezett rendezvényeken minél több érdeklődő megjelenhessen. Röviden szólva, bízom abban, hogy visszatérünk a régi életünkhöz, mivel a Csemadokot a közösségi munka élteti, ehhez pedig arra van szükség, hogy megtarthassuk alkalmainkat, rendezvényeinket.

Ifjúságért felelős elnökségi tagként ezen belül az szeretném, hogy minél több fiatal meg tudjon szólítani a Csemadok ezeken a rendezvényeken, hogy be tudjuk őket vonni a szervezésbe, hogy ott legyenek résztvevőként, önkéntesként. Hogy az Ifjúsági Tagozat tagjai részére ismét megszervezhessük képzéseinket és más rendezvényeinket a tagok segítségével, további tagok bevonása érdekében.

E lap szerkesztőjeként azt kívánom, minél több sikeres rendezvényről adhassunk hírt.

HORNYÁK ISTVÁN,

a Csemadok elnökségi tagja:

„Gondolatok a könyvtárban“

Két évvel ezelőtt, amikor javában zajlottak a Csemadok évzáró taggyűlései, szinte még senki sem gondolta, hogy nem olyan sokára egy addig széles körben ismeretlen vírusról a távoli Kínából érkező híreknek számunkra is van jelentősége. Mára szomorúan állapíthatjuk meg, hogy a Covid-19 betegséget okozó koronavírus az egész emberiséget veszélybe sodorta, s a mi kis életünket is felforgatta. Magánemberként vagy a Csemadok keretei közt magyar közösségünk fennmaradásáért és gyarapodásáért ügyködő tagként és tisztségviselőként jórészt tanácstalanul, de mégis bizakodva tekintettünk előre. Ameddig lehetett, tettük a dolgunkat, szerveztük a rendezvényeinket, igyekeztünk találkozni a tagjainkkal, hogy ki-ki a körülményeihez, lehetőségeihez, tehetségéhez és akaratahoz mérten kivége a részét a közösségépítésből, a magyar kultúra ápolásából, a kisebbségi létben túlélést jelentő identitástudat erősí-

téséből. Az idő azonban kegyetlenül haladt előre, miközben a pandémiává erősödő és több hullámban támadó koronavírus-járvány annyira megakasztotta a hagyományos Csemadok-tevékenységet, hogy alig volt lehetőség évzáró taggyűlést tartani, illetve közönség előtt bemutatni munkánk eredményét. Lassan immár két éve lesz, hogy jobbára csak az online térben tudunk kommunikálni, s jogosan kell tartanunk attól, nehogy az emberek teljesen lemondjanak a kultúrával való élő kapcsolatról. A letargia, a közöny, a nehézségekkel való megküzdés hiánya az, amivel ebben a helyzetben szembe kell szállnunk, ha nem akarjuk, hogy értelmét veszítse a Csemadok. Hatalmas eredmények állnak mögöttünk, több mint hét évtizedes fennállásunk és több tízezer egykori és mostani tagunk állhatatossága révén megőrzött kultúránk arra kötelez, hogy a nehéz és bizonytalan látású körülmények között sem adjuk fel. Vörösmarty Mihály Gondolatok a könyvtárban című költeményének néhány sora nyújtson ehhez kapaszkodót: „csüggedni nem szabad./Rakjuk le, hangyaszorgalommal, amit /Agyunk az ihlett órákban teremt. /S ha összehordtunk minden kis követ, /Építsük egy újabb kor Babelét, /Míg oly magas lesz, mint a csillagok. ... /Mi dolgunk a világon? Küzdeni Erőnk szerint a legnemesbékért./ Előttünk egy nemzetnek sorsa áll. /Ha azt kivittuk a mély sülyedésből/ S a szellemharcok tiszta sugaránál/ Olyan magasra tettük, mint lehet, / Mondhatjuk, térvén őseink porához: Köszönjük élet! áldomásodat, /Ez jó mulatság, férfi munka volt!“

December 5-én Ipolybalogon szokatlan rendezvényre került sor. A nemzeti összetartozás évében, a trianoni békediktátum 100. évfordulójára Tessey Zoltán országgyűlési képviselő, miniszterelnöki biztos útjára indított egy kezdeményezést, választókerülete településein és testvértelepülésein (Pákozdi testvértelepülése Ipolybalog), az összetartozás jelképeként, összesen 100 almafacsetmetét ültessenek el. A pandémiás helyzet miatt ezt el kellett halasztani. A nemzeti újrakezdés évében, december 5-én, a 2006-os szegyenletes népszavazás emlékét feledtetve több településen, határainkon innen és túl, almafákat ültettünk.

Ipolybalogon három almafát ültettünk az óvoda kertjében, a friss hóesés után, mintha az égiek így áldották volna meg ezt a kezdeményezést. A falu polgármestere, Bálint Péter megnyitója után Balogh Gábor volt polgármester, a Csemadok regionális alelnöke tartott ünnepi beszédet. Röviden megemlékezett a trianoni gyászos eseményekről, majd a magyar állam által meghirdetett összetartozás napjáról.

„Szerencsés helyzetben vagyunk, hogy az óvodakertbe ültetjük a fákat, ahol a legifjabb nemzedék kicsi koruktól kezdve, napról napra és később is, ha arrafelé vetődnek, emlékezhet arra, hogy mi célból lettek ezek a fák ültetve.

Emlékeztetnek, hogy magyar vagyok, maradjak meg magyarnak, ennek érdekében össze kell fognunk, és éltetnünk az összetartozás eszméjét, hogy legyen jövőképünk és biztos jövőnk.” – mondat Balogh Gábor.

Az emlékbeszéd után sor került a faültetésre. Az egyik almafát Bálint Péter és Balogh Gábor, a másikat Molnár Barnabás iskolaigazgató, Cseri Erzsébet óvodaigazgató és Híves István a zeneiskola igazgatója, a harmadik fát a képviselő-testület tagjai ültették el. A

faültetés után György Ferenc plébános atya megáldotta és megszentelte a fákat.

A Miatyánk és az Üdvözlégy után a résztvevők elénekelték a himnuszt és még egy-két dallamot Híves István zenéjére, aki az ünnepség alatt zenéjével kísérte az eseményeket. Ugyanígy tettek a Bukréta hagyományőrző csoport tagjai is Lőrincz Sarolta Aranka vezetésével, akik ideillő szavalattal és énekekkel tarkították e szép eseményt.

BG

A Csemadok Éberhardi Alapszervezetének vezetősége 2021 végén ismét megajándékozta karácsonyra azokat a gyerekeket, akik szülei, vagy nagyszülei tagjai az alapszervezetnek. Kovács Barnabás:

Az erdei karácsony című mesekönyvét ajándékozták, amelyből egy-egy példányt a helyi könyvtárba, a féli alapiskola könyvtárába és a vöki óvoda részére is eljuttattak. Az éberhardi magyar gyerekek ezeket az intézményeket látogatják, mivel sajnos helyben megszűnt a magyar tanítási nyelvű óvoda és kisiskola. A mese története karácsonyhoz illő, mivel az erdei állatok szentestére készülődnek, és egymás megajándékozására. Reméljük, a kiosztott 65 könyv jó helyre jutott. Sajnos nem minden gyerek jár magyar iskolába, de bízunk benne, hogy a szülők, illetve a nagyszülők elolvassák a mesét a gyerekeiknek, a magyarul olvasni tudó gyermekek pedig maguk olvassák el a történeteket. Reméljük, az ilyen ajándékok hozzájárulnak a magyarság megmaradásához.

Történelmi könyvvel gazdagodtak a Nagyrőcei járás kilencedikes tanulói. A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia gazdasági vezetője, Asszonyi Krisztina kereste meg a Csemadok Tornaljai Területi Választmányát azzal a céllal, hogy határontúli diákokat megajándékozza egy történelemkönyvvel. A tavaly megjelent Molnár Zsolt: Trianon - kislexikon diákoknak hasznos információkat tartalmaz, melyeket a diákok a középiskolai tanulmányok során fel tudnak használni, ezért a Tornaljai TV vezetősége úgy döntött, hogy Budapestre utazik és elhozza az ajándékkönyveket. A TV 130 könyvet kapott, amit a tornaljai, sajtógömöri és gömörfalvai alapiskola kilencedikes tanulói kaptak meg még a karácsonyi szünet előtt.

TÁ

Nemrégiben a győrszentiváni Molnár Vid Bertalan Művelődési Központ szervezésében láthatták az érdeklődők a Kárpátia zenekarról szóló filmet, mely a Szent László Király Alapítvány gondozásában és a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával került vetítésre. Bicskei Éva rendező ismertette a film készítésének eseményeit, majd Orbán Éva, kuratóriumi elnök az alapítvány működéséről beszélt. Az eseményt megtisztelte Sátor Zoltán, a Csemadok Dunaszerdahelyi TV elnöke. A vetítést követően Dr. Sík Sándor, önkormányzati képviselő felkérte Sátor Zoltánt, hogy ismertesse a közönséggel a Csemadok felépítését és tevékenységét.

SV

Az Alistáli Színpadi Társulat 2021-ben is műsoron tartotta a Sorsunk: Magyar! című zenés játékát. A két órás történet hat, a sorsunkat befolyásoló történelmi eseményt idéz fel, 1848-tól najainkig, énekekkel, naplórészletekkel, prózai szövegekkel és versekkel. Az összeállítás a Csemadok megalakulásának 70. évfordulójára készült, ezért az ASziTa társulat tagjai főként azt szerették volna kidomborítani, hogy mit jelent számukra magyarnak lenni a Felvidéken.

A műsort 12 alkalommal mutatta be a csoport. 2021-ben, augusztus 20-án a nyékvárkonyi, majd a megalakulásának hetvenedik évfordulóját ünneplő illésházi és dercsikai alapszervezet meghívásának tett eleget. A csoport énekesei felléptek Bősön, a Csemadok Járási Kulturális Ünnepélyén és Szövetkezeti Napján, illetve Padányban, Csilizpatason és Sárosfán adtak elő részleteket a műsorból. További kilenc meghívásnak a járványhelyzet miatt,

sajnos nem tehettek eleget, de reményeik szerint ezek a fellépések is pótlásra kerülnek. A márciusi időszakra mindenesetre, akad meghívás bőven, nem csak itthon, de az Anyaországba is. SZ

Jó és rossz váltakozva jellemezte alapszervezetünk tevékenységét a november végi és decemberi időszakban Bősön. Gózerővel készültünk a 29-ik adventi hangverseny megrendezésére az első adventi hétvégén, és az adventi gyertyagyújtások ünnepi hangulatának biztosítására. Ám november 24-én, szerdán az önkormányzati ülésen a polgármester bejelentette, hogy a csütörtöktől kezdődő szigorítások nem teszik lehetővé az adventi koncert és az ünnepek megvalósítását. Tehát újfent utolért bennünket a lezárás.

Azonban az önkormányzati ülés tartogatott számunkra egy jó hírt is. Nagy öröm ért bennünket, hisz Bős város önkormányzatának

képviselői egyhangúlag támogatták az alapszervezet kérvényét a Csemadok épület megvásárlására, szimbolikus áron. Így a bósi Csemadok-ház a jövő év elején az alapszervezet tulajdonába kerül. Eddig is kizárólag mi használtuk azt, és ahogy az átadáskor ígértük, megtöltöttük lélekkel és tettekkel. A majdani tulajdonjog még nagyobb aktivitásra készlet bennünket.

Év végén szűk körben elkészítettük a karácsonyi csomagokat a bósi nyugdíjasotthon lakói részére. Hagyománya van az énekkar karácsonyi ünnepi műsorának a nyugdíjasotthonban, amelyhez a Szent István nap és az Új kenyér ünnepe 2016-os megrendezése óta minden évben ajándékozás is járul. Az ünnepeken a megáldott kis cipók eladásából befolyt összeget a nyugdíjasotthon lakóinak ajánljuk fel. Igyekszünk kis ajándékkal és édességgel kedveskedni a lakóknak és ezzel megörvendeztetni őket az adventi időszakban, amely nekik a legnehezebb, hisz családjuktól távol, nélkülük töltik a szeretet ünnepét. Elkészültek a csomagok, amelyeket sajnós a tavalyihoz hasonlóan az ünnepi műsor és a lakókkal való személyes találkozás nélkül adtunk át az otthon igazgatójának. Áldott, békés ünnepeket kívántunk a lakóknak, remélve, hogy kis ajándékunk idén is örömet okoz nekik.

Egymásnak is boldog ünnepeket kívánva, abban maradtunk, hogy 2022. március 1-én, kedden a Bögötemetés lesz az első nagyszabású rendezvényünk. NA

A 2021-es nehézségekkel teli esztendőben is akadnak olyan alapszervezetek a Dunaszerdahelyi járásban, melyeknek lehetőségük nyílt kisebb összejöveteleket szervezni megalakulásuk hetvenedik évfordulója alkalmából. Dercsikán a nemrégiben újjáalakuló szervezet, az 1956-os forradalomra és szabadságharcra való megemlékezéssel összekapcsolva ünnepelte a helyi Csemadok megalakulásának 70. évfordulóját.

Illésházán, ugyanezen alkalomból a helyi szervezetet Farkas Gábor költő, egy erre az alkalomra szerzett művel köszöntötte.

Farkas Gábor:
HETVEN ÉVE

Két férfi jött falvamba,
Hetven éve annak,
Magyar szívvel s lélekkel
Ragyogó fényt hoztak.

Lángnyelvet a szívükben,
Melegségét érzem,
Könyvbe rejtett értelmet
Piros, fehér, zöldben.

Népem lelke nyitott volt,
Remény fényét látta,
Csírába bújt kultúrát
Termékeny föld várta.

Szindarabok születtek,
Kulturális estek,
Felolvasók, versmondók
Tapsviharra letek.

Szállt az ének, nótaszó,
Citerahang csengett,
Örömtáncot járt sok szív,
Magyar himnuszt zengett.

Időnk gyorsan elrepül,
Köddé lesz viharban,
Magyarságunk megmarad,
Szívben csengő dallam.

Illésháza, szép hazám,
Falucsokrom gyöngye!
Hetven éves kultúránk
falusi bölcsője.

Ápolnunk kell, nevelnünk,
Küzdenünk is halkan,
Ezt hagyták ránk őseink,
Tiszteljük hát, gyakran.

Fogjunk össze újra itt,
Legyen újra fénye,
Lobogjanak lángnyelvek!
– nemzetünk igénye...

Szóljon zene, citera!
Táncoljon jó népem!
Hetven év már mögöttünk,
Büszke Magyar szívem!

Fiatalok, idősek,
Éljünk együtt hittel,
Ápoljuk a kultúránk,
Alkossunk reménnyel!

Levél az alapszervezetek elnökeinek

Ismét eltelt egy év, december végét írjuk, és elérkezett az alapszervezetek évről taggyűléseinek az ideje. Sajnos a két éve tartó járvány úgy látszik ismét közbeszól és kevés helyen lesz

mód az értékelő tagsági ülések megtartására.

A Csemadok Országos Elnöksége december 20-án, online formában tartott ülésén egyebek mellett foglalkozott az évről

kérdésével is. Azt kérjük, amint lehetőségessé válik, tartsák meg az értékelést. Ahol erre nincs mód, ott az alapszervezetek vezetőségei beszéljék meg, értékeljék az elvégzett munkát, tervezzék meg a jövő

évet. Ha mód van rá, e-mailben, vagy más módon keressék a tagokkal való kapcsolatot. Esetleg, online-taggyűlést is tarthatnak. Fontos, hogy lendületben, készenléti állapotban tartsuk szervezetünket, a Csemadokot. Lehet, hogy az elmúlt évek hatására tagságunk létszáma némileg változott, arra azonban vigyázzunk, hogy szervezet ne szűnjön meg sehol. Kérjük a tevékenységet, a munkaformákat is így tervezzék, valósítsák meg.

Tisztelt Elnök Asszony,
Elnök Úr!

A Csemadok Országos Elnöksége nevében megköszönve az elvégzett munkát, sok erőt, egészséget, kitartást kívánok az új évben.

Bárdos Gyula, elnök

A CSEMADOK ORSZÁGOS RENDEZVÉNYEI A 2022-ES ÉVBEN, A TERVEZETT HELYSZÍNEKKEL ÉS TERVEZETT IDŐPONTOKKAL:

1. Magyar kultúra napja és Csemadok díjak átadása (Csemadok OT, Galántai TV) – Galánta – 2022. január 23.
2. Országos március 15-iki megemlékezés (Pozsony VV) Pozsony, Medikus-kert – 2022. március 15.
3. Erdélyi János Emléknepok (Csemadok Ung-vidéki TV) – Nagykapos – 2022. április 1.
4. Tompa Mihály Országos Verseny (Csemadok TV Rimaszombat) – országos döntő – Rimaszombat – 2022. április 28-30.
5. XVIII. Csengő Énekszó (Zenebarátok Társasága, Csemadok TV Érsekújvár) – Érsekújvár – 2022. május 5-6.
6. Duna Mentí Tavasz (SzMMI, Csemadok TV Dunaszerdahely) – Dunaszerdahely – 2022. május 31-június 3.
7. Nemzeti összetartozás napja (Csemadok OT, Csemadok TV Szenc) – Éberhard, 2022. június 4.
8. Ipolyi Arnold Szlovákiai Magyar Népmesemondó Verseny (SzMMI) – Rozsnyó – 2022. június 6-7.
9. LXXI. Kulturális Ünnepelel és Szövetkezeti Nap (Csemadok TV Dunaszerdahely) – Bős – 2022. június 25-26.
10. Országos Szent László Emléknep (Csemadok OT, Csemadok Pozsonyi VV) – Pozsony – 2022. június 27.
11. Gombaszögi Országos Kulturális Ünnepelel (Csemadok TV Rozsnyó) – Gombaszög, 2022. július 2.
12. XXIV. Mécs László Szabadegyetem (Csemadok TV Kassa-környéke) – Jászó – 2022. július 11-17.
13. Generációk Találkozása (Csemadok TV Nyitra) – Alsóbodok – 2022. július 22-24.
14. VI. Országos Szent István Király Ünnepelel (Csemadok OT, Csemadok TV Galánta) – Deáki – 2022. augusztus 20-21.
15. Országos Népművészeti Fesztivál, Zselíz – 2022. augusztus 19-21.
16. Ferenczy István Országos Képzőművészeti Verseny (Csemadok TV Rimaszombat) – Rimaszombat – 2022 szeptember
17. XXV. Bodrogközi Népművészeti Fesztivál (Csemadok TV Tóketerebes) – Nagytárkány – Kisgérés – 2022. szeptember 4.
18. LIII. Szenci Molnár Albert Napok (Csemadok TV Szenc) – Szenc, Jóka, Réte, Boldogfa, Hegysúr – szeptember 30. -november 5.
19. XXXVI. Városi Kulturális Napok (Csemadok VV Pozsony) – Pozsony – 2022. október-december
20. Fábry Zoltán Közéleti és Irodalmi Napok (Csemadok ASz Szepsi) – Szepsi, Stósz – 2022. október 14-16.
21. Citerazenekarok Országos Találkozója (SzMMI) – Nemesodos – 2022. október 8.
22. Őszirózsa – Magyaránóta énekesek Országos Versenye (Csemadok TV Nagykürtös) 2022. október 8-9.
23. Verséneklő Együttese XII. Országos Fesztiválja (Csemadok Nógrádi TV) – több helyszín – 2022. október 15-16.
24. 54. Kazinczy Ferenc Nyelvművelő Napok – Csemadok Kassai Városi Választmánya – Kassa – 2022 november
25. 23. Egressy Béni Országos Színjátszó Fesztivál (Csemadok TV Kassa-környéke) Szepsi, Buzita – 2022. november 10-13.
26. Kodály Zoltán Nemzetközi Hegeđűverseny (Csemadok TV Galánta) – Galánta – 2022. november 17-19.
27. Kodály Kórusok Galántai Nemzetközi Találkozója (Csemadok TV Galánta) – Galánta – 2022. december 10-18.

IMPRESSZUM:

Felelős kiadó: Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke | Főszerkesztő: Neszméri Tünde | Szerkesztők: Görföl Jenő, Takács Ottó | Szerzők: Balogh Gábor, Csonka Ákos, Danczi József, Fekete Márta, Nagy Anikó, Sátor Veronika, Sátor Zoltán, Tamás Ákos | Kiadja: Szlovákiai Magyar Társadalmi és Köznevelődési Szövetség – Csemadok, 815 57 Bratislava – Pozsony, Nám. 1. mája 10-12. www.csemfeszt.sk, www.csemadok-hu.eu | Nyomda: Palatia Nyomda és Kiadó Kft., Győr

